

Försvarmaktens föreskrifter om personaltjänst;

beslutade den 27 november 2019.

Försvarmakten föreskriver med stöd av 1 kap. 3 § och 2 kap. 3 § förordningen (1996:927) om Försvarmaktens personal följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I denna författning återfinns Försvarmaktens föreskrifter om:

1. personalens indelning och tjänstegrader,
2. befälsrätt,
3. klädsel,
4. hälsning och annan hedersbevisning,
5. personalens medverkan i ceremonier, idrottstävlingar m.m., och
6. vissa åtgärder beträffande rättsärenden.

2 § I denna författning används följande begrepp och förkortningar med nedan angiven betydelse.

Begrepp eller förkortning

Befattningsnivå

Betydelse

Befattningsnivå är en del av en alfa-numerisk kod (BTK). Den tredje positionen i koden beskriver befattningsnivån, som anges av ett numeriskt värde mellan 1 och 9. Befattningsnivån kan också anges som G. Befattningsnivån utgör det formella kravet på den individ som ska placeras på befattningen.

Befattningstypkod (BTK)	En femställig alfanumerisk kod för en viss befattningstyp i Försvarmaktens organisation.
Oberoende befattning	En befattning i Försvarmaktens organisation som kan bemannas av antingen militär personal eller av civila tjänstemän.
Civil tjänsteman	Den som är anställd i Försvarmakten med stöd av lagen (1982:80) om anställningsskydd eller med stöd av anställningsförordningen (1994:373).
Frivillig försvarsorganisation	En organisation som är förtecknad i bilaga till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.
Förbandschef	Chef för organisationsenhet.
Militär personal	Detsamma som framgår av 2 kap. 2 § förordningen (1996:927) om Försvarmaktens personal.

2 kap. Personalens indelning och tjänstegrader

1 § Personalgruppen yrkesofficerare delas in i personalkategorierna

1. officerare, och
2. specialistofficerare

2 § Med officer avses en yrkesofficer som innehar någon av de tjänstegrader som anges i bilagan till officersförordningen (2007:1268).

3 § Med specialistofficer avses en yrkesofficer som innehar någon av de tjänstegrader som anges i bilaga 1 till Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2019:3) om grundläggande officersutbildning och tjänstegrader.

Undergrupper till personalgruppen reservofficerare

4 § Personalgruppen reservofficerare delas in i personalkategorierna

1. officerare i reserven, och
2. specialistofficerare i reserven.

5 § Med officer i reserven avses en reservofficer som innehar någon av de tjänstegrader som anges i bilagan till officersförordningen (2007:1268).

6 § Med specialistofficer i reserven avses en reservofficer som innehar någon av de tjänstegrader som anges i bilaga 1 till Försvarens föreskrifter (FFS 2019:3) om grundläggande officersutbildning och tjänstegrader.

Tjänsteställning

7 § Tjänsteställning är den inbördes turordningen i tjänsten för den militära personalen.

8 § Personal med olika tjänstegrader ska räkna tjänsteställning efter tjänstegradernas inbördes ordningsföljd.

I Försvarens makt finns följande tjänstegrader med angiven inbördes ordningsföljd och förkortningar.

<i>Ordningsföljd</i>	<i>Tjänstegrad</i>	<i>Förkortning</i>
1	General och amiral	Gen och Am
2	Generallöjtnant och viceamiral	Genlt och Vam
3	Generalmajor och konteramiral	Genmj och Kam
4	Brigadgeneral och flottiljamiral	Bgen och Fljam
5	Överste och kommandör	Öv och Kmd
6	Överstelöjtnant och kommandör- kapten samt regementsförvaltare och flottiljförvaltare	Övlt och Kk samt Regfv och Fljfv

---

7	Major och örlogskapten	Mj och Örlkn
8	Kapten och förvaltare	Kn och Fv
9	Löjtnant och fanjunkare	Lt och Fj
10	Fänrik och översergeant	Fk och Öserg
11	Sergeant	Serg
12	Överfurir	Öfu
13	Furir	Fu
14	Korpral	Krp
15	Vicekorpral	Vkrp
16	Menig 4	Men 4
17	Menig 3	Men 3
18	Menig 2	Men 2
19	Menig 1	Men 1
20	Menig	Men

Utöver tjänstegrader enligt ovan finns också tjänstegraden kadett (Kd), vilken är en tjänstegrad för befäl.

9 § Tjänstegrader enligt 8 § gäller för all militär personal.

10 § Personal med samma tjänstegrad eller olika tjänstegrader men på samma ordningsföljd enligt 8 § ska räkna tjänsteställning efter vem som har högst tjänsteålder.

Tjänsteålder är den tid under vilken vederbörande har innehaft tjänstegraden. Tid under vilken någon konstituerats i högre tjänstegrad tillgodoräknas endast som tjänsteålder i den ordinarie tjänstegraden.

11 § Personal med samma tjänsteålder enligt 10 § ska räkna tjänsteställning efter levnadsålder, varvid den som är äldre har tjänsteställning före den som är yngre.

Befäl och meniga

12 § Av 2 kap. 1 § förordningen (1996:927) om Försvarsmaktens personal framgår att Försvarsmaktens militära personal indelas i befäl och meniga.

13 § Tjänstegraderna enligt 8 § fördelas inom fyra tjänstegradsgrupper, där tjänstegradsgrupperna 1–3 innehåller tjänstegrader för befäl och tjänstegradsgrupp 4 innehåller tjänstegrader för meniga.

14 § Tjänstegrader och deras fördelning inom tjänstegradsgrupper framgår av nedanstående tabell.

<i>Tjänstegradsgrupp</i>	<i>Innehåll</i>	<i>Tjänstegrader</i>
1	Tjänstegrader för officerare	Enligt bilaga till officersförordningen (2007:1268).
2	Tjänstegrader för specialistofficerare	Sergeant, översergeant, fanjunkare, förvaltare och regements- eller flottiljförvaltare.
3	Tjänstegrader för gruppbefäl	Korpral, furir och överfurir.
4	Tjänstegrader för meniga	Menig, menig 1, menig 2, menig 3, menig 4 och vicekorpral.

Tjänstegrad vid placering i oberoende befattning

15 § Den som är anställd som yrkesofficer eller reservofficer, eller som gruppbefäl, soldat och sjöman, behåller sin tjänstegrad om placering sker i oberoende befattning.

Tjänstegrader för officersaspiranter

16 § Den som antagits till utbildning vid Försvarshögskolan som leder till officersexamen, eller till grundläggande officersutbildning inom Försvarmakten, ska utnämnas till kadett.

17 § Officersaspirant som avskiljs från utbildningen återfår den tjänstegrad denne hade innan utnämning till kadett.

18 § Officersaspirant som efter godkänd utbildning inte anställs i Försvarmakten ska erhålla tjänstegrad i enlighet med den befattningsnivå enligt 22 § där individen placeras.

Tjänstegrader för civila tjänstemän

19 § Civila tjänstemän ska vid bärande av uniform bära tjänstegrad baserat på befattningsnivå enligt nedan.

Befattningsnivå   *Tjänstegrad som*

G	Generallöjtnant, viceamiral, generalmajor eller konteramiral
1	Brigadgeneral eller flottiljamiral
2	Överste eller kommandör
3	Överstelöjtnant eller kommandörkapten
4	Major eller örlogskapten
5	Kapten
6	Fänrik
7	Sergeant
8	Korpral
9	Menig 1

20 § Försvarsmakten får besluta om vilken tjänstegrad som enligt 19 § ska bäras för befattningsnivå G.

21 § Försvarsmakten får besluta att civila tjänstemän anställda som militärmusiker får bära högre tjänstegrad än enligt 19 § om det finns särskilda skäl.

Tjänstegrader för totalförsvarspliktig personal

22 § Totalförsvarspliktig personal ska bära tjänstegrad baserat på den befattningsnivå där den totalförsvarspliktige placeras enligt följande.

<i>Befattningsnivå</i>	<i>Tjänstegrad</i>
4	Major eller örlogskapten
5	Kapten
6	Fänrik
7	Sergeant
8	Korpral
9	Menig 1

23 § Den som skrivits in för värnplikt efter att ha varit anställd som yrkesofficer, reservofficer, eller som gruppbefäl, soldat och sjöman, behåller sin tidigare tjänstegrad.

3 kap. Befälsrätt

Allmänt

1 § Av 3 kap. 1 § förordningen (1996:927) om Försvarsmaktens personal följer att befälsrätt innebär rätt och skyldighet för den som tillhör den militära personalen att i tjänsten föra befäl över annan militär personal. Vidare framgår att den som har befälsrätt över någon annan är dennes förman.

2 § Befälsrätt utövas genom att militär personal är underställd eller lyder under den som utövar befälsrätt.

3 § Underställd är ett bestående lydnadsförhållande som innebär att en befattningshavare står under en chefs befäl i alla avseenden utom sådana som har undantagits i särskild ordning.

I förhållande till de chefer som utövar befälsrätt över honom eller henne i de avseenden som har undantagits är han eller hon underlydande.

4 § Förman ska, inom sitt ansvarsområde, verka för upprätthållande av ordning inom Försvarsmakten.

5 § Ett befäl får placeras i en befattning som medför befälsrätt över personal med högre tjänsteställning.

6 § Förbandschef ska ha en ställföreträdare som ska utöva befälet när förbandschefen har förhinder.

Om det inte framgår på annat sätt vem som ska vara ställföreträdare ska förbandschefen utse en sådan.

7 § Om ställföreträdaren enligt 6 § har förhinder ska den som har högst tjänsteställning ta befälet.

8 § Den som tar befälet ska ange detta på lämpligt sätt.

9 § Bestämmelserna om en chefs skyldigheter gäller också för chefs ställföreträdare.

Ställföreträdaren bör dock inte fatta beslut av större vikt som kan anstå utan olägenhet.

Befälsrätt avseende viss tjänsteutövning

10 § Förbandschef har i fråga om den inre tjänsten inom kasernområdet (motsvarande) befälsrätt även över förband, enheter eller personal från andra organisationsenheter som tillfälligt uppehåller sig inom området.

11 § Om förband, enheter eller personal uppehåller sig tillfälligt inom en förläggning eller på en övningsplats utanför kasernområdet (motsvarande) har den till tjänsteställningen högste chefen befälsrätt i fråga om den inre tjänsten.

12 § Befälsrätt har också

1. vakthavande befäl ifråga om upprätthållande av ordning,
2. militär lärare och övningsledare över militära deltagare i verksamhet som dessa leder,
3. chef för en enhet, som transporteras med motorfordon, över dem som utför transporten i frågor som rör transporten med undantag för trafiksäkerhetsfrågor,
4. chef för fartygsförband eller fartyg i frågor som rör förflyttningar och säkerhet samt ordning ombord, och
5. chef för flygförband eller luftfartyg i frågor som gäller rörelse och säkerhet samt ordningen ombord.

Undantaget för trafiksäkerhetsfrågor i punkt 3 gäller inte i krig.

Tagande av befäl i vissa fall

13 § Om genomförandet av en viss verksamhet kräver att någon utövar befäl, utan att vara ordinarie förman över den berörda personalen, är den yrkes- eller reservofficer som har högst tjänsteställning skyldig att ta befälet och utöva detta till dess verksamheten har genomförts, eller övertagits av ordinarie förman.

Om en yrkes- eller reservofficer inte är tillgänglig för att ta befälet är i stället den som är mest lämplig skyldig att ta befälet och utöva detta till dess att verksamheten har genomförts, eller befälet övertagits av annan förman.

14 § Förman får inom sitt befälsområde för ett visst tjänsteuppdrag eller slag av tjänsteuppdrag tilldela underställd och underlydande personal befälsrätt.

Särskilda bestämmelser

15 § En chef som har befälsrätt över en enhet i vilken ingår fartyg eller luftfartyg får inte, utan att själv ha behörighet att framföra fartyget eller luftfartyget, ge order om gång eller annan manöver, om chefen för enheten av säkerhetsskäl motsätter sig detta.

I krig gäller inte denna begränsning om förhållandena kräver att åtgärden ändå vidtas.

16 § Den som för viss tid har beordrats att vid sidan av sina ordinarie arbetsuppgifter utföra annan tjänstgöring, lyder i fråga om den verksamheten under den chef till vars befälsområde tjänstgöringen hör.

4 kap. Klädsel

1 § Av 6 kap. 1 § förordningen (1996:927) om Försvarsmaktens personal framgår att militär personal och civil personal som tjänstgör i vakt- eller bevakningstjänst ska bära uniform, samt att civil personal som inte tjänstgör i vakt- eller bevakningstjänst ska bära uniform när det är särskilt påkallat.

2 § Det är särskilt påkallat för civil personal att bära uniform:

1. vid deltagande i övningar,
2. vid deltagande i kombattantutbildning,
3. under arbetstid vid tjänstgöring som militärmusiker, och
4. under viss tid eller viss verksamhet om Försvarsmakten beslutat det.

Försvarmakten får besluta när det inte är särskilt påkallat att bära uniform vid deltagande i övningar enligt första stycket 1.

3 § En uniform utgörs av fastställda uniformspersedlar med tillhörande tjänstetecken. Som tjänstetecken räknas av Försvarmakten fastställda försvarsgrens- och vapenslagstecken, gradbeteckningar, förbandstecken, utbildningstecken, facktecken, mössmärken, uniformsknappar och andra emblem och armbindlar.

På uniform får dessutom fästas av Försvarmakten godkända utmärkelsetecken.

4 § Hur uniformspersedlar och tjänstetecken sätts samman till uniformer samt hur de ska bäras regleras närmare i Försvarmaktens reglemente med uniformsbestämmelser.

5 § Militär personal som tjänstgör utanför Försvarmakten har rätt och i vissa fall skyldighet att bära uniform.

Militär personal som i dessa fall bär uniform ska följa Försvarmaktens reglemente med uniformsbestämmelser.

6 § Uniformspersedlar, tjänstetecken och godkända utmärkelsetecken fastställs av Försvarmakten.

Av Försvarmaktens arbetsordning framgår vem som fattar beslut om uniformspersedlar, tjänstetecken och godkända utmärkelsetecken.

7 § Uniformspersedel med tjänstetecken får inte bäras till civil klädsel.

8 § För bärande av uniform utomlands kan krävas tillstånd av mottagande stat.

Tillstånd söks via Högkvarteret.

9 § Till uniform får bäras civil skyddshjälm samt civila skyddskläder enligt förbandschefs eller garnisonschefs bestämmande.

10 § Den som deltar i Försvarsmaktens eller frivillig försvarsorganisations ungdomsverksamhet, praktikantläger eller motsvarande, får tilldelas uniformspersedlar.

11 § Den som genomför yrkespraktik i Försvarsmakten får tilldelas uniformspersedlar.

12 § Den som tilldelats uniformspersedlar enligt 10 eller 11 §§ får inte använda dessa under höjd beredskap.

13 § Försvarsmakten får i fred besluta om undantag från kravet för militär personal att bära uniform enligt 1 §.

5 kap. Hälsning och annan hedersbevisning

1 § Av 7 kap. förordningen (1996:927) om Försvarsmaktens personal framgår övergripande regelverk rörande hälsning och annan hedersbevisning.

2 § Närmare reglering av hälsning och annan hedersbevisning framgår av Försvarsmaktens reglementen om ceremoniell verksamhet.

Anläggande av sorg

3 § Vid dödsfall inom en organisationsenhet får förbandschefen bestämma att den anställda personalen ska bära sorgtecken till uniform till och med dagen för begravningen.

Militärbegravning

4 § Med militärbegravning avses en begravning där Försvarsmakten deltar med ceremoniella inslag samt bestrider kostnaderna för dessa.

Militärbegravning genomförs i enlighet med regelverket i Försvarmaktens reglementen om ceremoniell verksamhet.

5 § Försvarmakten ska erbjuda militärbegravning för militär personal som omkommer i tjänsten. Beslut om erbjudande av militärbegravning fattas av förbandschef.

Beslut om erbjudande av militärbegravning i annat fall fattas av förbandschef.

6 kap. Personalens medverkan i ceremonier, idrottstävlingar m.m.

1 § Militär personal med skyddsvaktsförordnande svarar för vakttjänsten vid statschefens residens.

Vakttjänsten utgörs av en högvakt som tillika är statschefens ständiga honörsvakt och en del i statsceremonielet.

2 § Förbandschef får besluta om och när deltagande i träning inför idrottstävling eller en liknande tävling ska genomföras i tjänsten.

7 kap. Vissa åtgärder beträffande rättsärenden

1 § Vilka bestämmelser om disciplinansvar som finns inom Försvarmakten ska gås igenom med all disciplinansvarig personal.

2 § För var och en ska göras klart vilka disciplinpåföljder som kan komma i fråga samt vilka bestämmelser som finns om

1. åtalsanmälan,
2. överklagande och omprövning, och
3. omhändertagande och kroppsvisitation och annan undersökning.

8 kap. Bemyndiganden

1 § Överbefälhavaren, eller den som överbefälhavaren bestämmer, beslutar om tjänstegrad enligt 2 kap. 20 §.

2 § Förbandschef, eller den som förbandschefen bestämmer, beslutar om

1. när det är särskilt påkallat att bära uniform enligt 4 kap. 2 § första stycket 4,
2. när det inte är särskilt påkallat att bära uniform enligt 4 kap. 2 § andra stycket, och
3. undantag enligt 4 kap. 13 §.

3 § Chefen för Livgardet, eller den som chefen för Livgardet bestämmer, beslutar om högre tjänstegrad för civila tjänstemän anställda som militärmusiker enligt 2 kap. 21 §.

9 kap. Undantag

1 § Försvarsmakten får medge undantag från föreskrifterna i denna författning.

Överbefälhavaren, eller den som överbefälhavaren bestämmer, fattar beslut i ärenden om undantag.

-
1. Denna författning träder i kraft den 2 december 2019.
  2. Genom författningen upphävs Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2017:4) om personaltjänst.

Micael Bydén

Kerstin Bynander